

Racionalna števila

Bor Bregant

Ulomki in decimalni zapis

Desetiški ulomek: V decimalnem zapisu je število decimalk končno

Zgled. $27 : 40 = 0.675 = \frac{675}{1000}$ in $67 : 16$.

Končen decimalni zapis \iff imenovalac ulomka potenca 10 \iff v \mathbb{P} razcepu imenovalca le 2 in 5.

Primeri: $\frac{3}{40}$, $\frac{1}{2}$ in $\frac{3}{50}$.

Nedesetiški ulomek: Deljenje se ne konča v končno korakih.

Primeri: $\frac{2}{3} = 0.666\dots = 0.\bar{6}$, $14 : 11 = 1.2727\dots$. Ponavljanje imenujemo perioda reda r .

Zgled. Zapiši $\frac{13}{100}$ in $\frac{15}{8}$ v decimalnem ter 1.6 in -0.04 v ulomku.

Zgled. Na pamet izračunaj $1.27 \cdot 10$, $4.5 : 100$ in $3.12 \cdot 10^{-1}$.

Zgled. Zapiši $3.\bar{6}$, $2.\bar{45}$ in $1.4\bar{72}$ najprej $\cdot 10$, potem $\cdot 1000$ v obliki ulomka.

Zgled. Zapiši $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{11}$ v decimalnem in $0.2\bar{02}$ v obliki ulomka.

Zgled. Izračunaj $0.125 + 0.25 \cdot \frac{8}{5}$.

Naloga 1. Ponovi teorijo, 370 bd, 371abfg, 373b